

230. PYDYSZEWSKI Mieczysław, ur. w 1919 roku. Podejrzewany o ukrywanie i udzielanie pomocy partyzantom. Inne wersje: zginął za ukrywającego się po ucieczce z przymusowych robót brata Zygmunta Pydyszewskiego. Zamordowany 15 sierpnia 1944 roku w Woli Starej przez żandarmów ze Szczutowa. Zwłoki pochowano na miejscu egzekucji, a po wojnie ekshumowano i pochowano na cmentarzu parafialnym w Szczutowie.

Nota biograficzna sporządzona na podstawie danych pozyskanych z następujących źródeł:

1.

Lp.	Nazwisko	Imię	Nazwisko panieńskie	Data urodzenia	Miejsce urodzenia	Imię ojca	Imię matki	Data śmierci
2	Pydyszewski	Mieczysław		1919				1945

Dane osobowe: ¹

Nazwisko: **Pydyszewski**, imię: **Mieczysław**, data urodzenia: **1919**, data śmierci: **1945**

Informacje o prześladowaniach

Ofiara egzekucji, data śmierci: **1945**, miejsce śmierci: **WOLA STARA**, pow. **Szczutowo**, woj. **płockie**, okoliczności śmierci: **Hitlerowcy zastrzelili 1 osobę**

Źródło: Rejestr miejsc i faktów zbrodni popełnionych przez okupanta hitlerowskiego na ziemiach polskich w latach 1939-1945 - województwo płockie, Warszawa 1985

2.

Lp.	Nazwisko	Imię	Nazwisko panieńskie	Data urodzenia	Miejsce urodzenia	Imię ojca	Imię matki	Data śmierci
3	Pydyszewski	Mieczysław						1944-08

Dane osobowe: ²

Nazwisko: **Pydyszewski**, imię: **Mieczysław**, płeć: **mężczyzna**, wiek: **22 lata**, miejsce zamieszkania: **Wola Stara gm. Szczutowo**, pow. **Sierpc**, zawód: **rolnik**, data śmierci: **1944-08** [inne wersje: **1944-08-18**]

Informacje o prześladowaniach

Ofiara egzekucji, data śmierci: **1944-08**, miejsce śmierci: **CZUMSK DUŻY**, okoliczności śmierci: **Jagdkommaando i żandarmeria rozstrzelały 22 osoby podejrzane o ukrywanie i udzielanie pomocy partyzantom. Ustalono nazwiska 17 ofiar**

Źródło: Rejestr miejsc i faktów zbrodni popełnionych przez okupanta hitlerowskiego na ziemiach polskich w latach 1939-1945 - województwo włocławskie Warszawa, 1981

Źródło: Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, IPN BU 3049/239 s. 87

¹ Na podstawie danych Instytutu Pamięci Narodowej, Wyszukiwanie osób represjonowanych, osoba wyszukiwana **Pydyszewski** L.p. 2 wykazu, strona internetowa: <https://straty.pl/szukaj-osoby.php>

² Na podstawie danych Instytutu Pamięci Narodowej, Wyszukiwanie osób represjonowanych, osoba wyszukiwana **Pydyszewski**, L.p. 3 wykazu, strona internetowa: <https://straty.pl/szukaj-osoby.php>

3.

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Lp.	Nazwisko	Imię	Nazwisko panieńskie	Data urodzenia	Miejsce urodzenia	Imię ojca	Imię matki	Data śmierci
4	Pydyszewski	Mirosław						1944-08-15

Dane osobowe: ³

Nazwisko: **Pydyszewski**, imię: **Mirosław**, płeć: **mężczyzna**, wiek: **20**, miejsce zamieszkania: **Wola Stara**, data śmierci: **1944-08-15**

Informacje o prześladowaniach

Ofiara egzekucji, data śmierci: **1944-08-15**, miejsce śmierci: **Wola Stara**, okoliczności śmierci: **Zastrzelony przez Niemca w sadzie, prawdopodobnie za to, że jego brat Józef należał do partyzantki**, dodatkowe informacje: **Pierwotnie pochowany w miejscu zastrzelenia. Po wojnie przeniesiony na cmentarz do Szczutowa.**

Źródło: Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie Akta śledztwa w sprawie zbrodni popełnionych przez Niemców w okolicach Sierpca i Rypina S 70.2002.Zn.Wa

4.

Andrzej Szalkowski i Piotr Głakowski ⁴ prezentują następującą notę biograficzną:

Pydyszewski Mieczysław, ur. ok. 1919 roku, mieszkał we wsi Blizno, pow. Rypin. Podejrzany o udzielanie pomocy partyzantom, rozstrzelany przez Jagdkommando w okolicach Szczutowa, pow. Rypin 19 sierpnia 1944 roku. Po wojnie zwłoki jego ekshumowano i pochowano na cmentarzu w Szczutowie.

Identyczny biogram zamieszczono na stronie internetowej Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej w Rypinie w wykazie Indeksie Osobowym pomordowanych z terenu Ziemi Dobrzyńskiej ⁵.

5.

Z postanowienia o umorzeniu śledztwa w sprawie zabójstwa Mieczysława Pydyszewskiego oraz zabójstwa poprzez rozstrzelanie 85 więźniów osadzonych w więzieniu w Sierpcu i innych, znamy okoliczności mordy na Mieczysławie Pydyszewskim⁶

³ Na podstawie danych Instytutu Pamięci Narodowej, Wyszukiwanie osób represjonowanych, osoba wyszukiwana **Pydyszewski**, L.p. 4 wykazu, strona internetowa: <https://straty.pl/szukaj-osoby.php>

⁴ A. Szalkowski, P. Głakowski, Zbrodnie niemieckie na Ziemi Dobrzyńskiej (byłe powiaty Lipno i Rypin) w latach 1939-1945, Rypin 2019, s. 682. Na podstawie: *Rejestr miejsc i faktów zbrodni popełnionych przez okupanta hitlerowskiego na ziemiach polskich w latach 1939-1945. Województwo Włocławskie, Warszawa 1981, s. 91. Tablica nagrobna na cmentarzu w Szczutowie, pow. Sierpc.

⁵ Indeks Osobowy pomordowani z terenu Ziemi Dobrzyńskiej, bezpośredni link do strony internetowej: <http://ziemiadobrzynska.eu/indeks-osobowy-pomordowani-z-terenu-ziemi-dobrzynskiej-packowski-do-pypkowski/>

⁶ POSTANOWIENIE o umorzeniu śledztwa w sprawie zabójstwa Mieczysława Pydyszewskiego oraz zabójstwa poprzez rozstrzelanie 85 więźniów osadzonych w więzieniu w Sierpcu i innych, z dnia marca 2005 roku Sygn. akt S 70/02/Zn. INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ, Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie, 00-207 Warszawa, Pl. Krasińskich 2/4/6.

POSTANOWIENIE o umorzeniu śledztwa

Warszawa, dnia marca 2005 r.

Mariusz Rębacz prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko
Narodowi Polskiemu w Warszawie

w sprawie zabójstwa Mieczysława Pydyszewskiego oraz zabójstwa poprzez rozstrzelanie 85
więźniów osadzonych w więzieniu w Sierpcu i innych -

tj. o przestępstwa z art. 1 pkt. 1 dekretu z dnia 31 sierpnia 1944 r. o wymiarze kary dla
faszystowsko - hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością
cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (tekst jednolity Dz.U. z 1946r. Nr 69,
poz. 377 z późn. zm.) w zw. z art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucji Pamięci
Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz.U. z 1998 r. Nr
155, poz. 1016 z późn. zm.)

na podstawie

art. 17§1pkt 5 i art. 322§1 kpk

postanowił:

(...)

III w sprawie dokonanego w dniu 15 sierpnia 1944r. w Starej Woli zabójstwa Mieczysława
Pydyszewskiego przez grupę żołnierzy z formacji SS, czym działali na rękę państwa
niemieckiego- tj. o przestępstwo z art. 1 pkt. 1 dekretu z dnia 31 sierpnia 1944 r. o wymiarze
kary dla faszystowsko - hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad
ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (tekst jednolity Dz.U. z
1946r. Nr 69, poz. 377 z późn. zm.) w zw. z art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o
Instytucji Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
(Dz.U. z 1998 r. Nr 155, poz. 1016 z późn. zm.)- na podstawie art.322§1 kpk wobec
niewykrycia sprawców przestępstwa,

(...)

Na podstawie zebranego w niniejszej sprawie materiału dowodowego ustalono co
następuje.

(...)

sprawców zbrodni Jana Radzimirskiego i Tadeusza Sokołowskiego. Przesłuchana w charakterze świadka Marianna Pydyszewska podała, iż w dniu 15 sierpnia 1944 r., ten sam oddział żołnierzy niemieckich, który zabił Jana Radzimirskiego i Tadeusza Sokołowskiego, przyjechał do wsi Stara Wola. W miejscowości tej Marianna Pydyszewska zamieszkiwała razem z mężem oraz dwoma braćmi męża. W chwili gdy żołnierze niemieccy pojawili się na terenie gospodarstwa jej mąż Zygmunt Pydyszewski przebywał razem z bratem Mieczysławem oraz trzecim nieznanym, młodym mężczyzną w stodole. Zygmunt Pydyszewski zauważył żołnierzy i zbiegł ze stodoły. Zauważyli to żołnierze i polecieli aby ten młody mężczyzna i Mieczysław Pydyszewski szukali zbiegłego Zygmunta Pydyszewskiego. Podczas poszukiwań młodemu mężczyźnie udało się zbiec. Mieczysław Pydyszewski wyszedł pod eskortą żołnierzy ze stodoły i kiedy oddalił się od niej na odległość około 25-30 metrów, żołnierze zaczęli do niego strzelać i zabili go. Na jego zwłokach, w okolicy głowy i pleców, widoczne były liczne rany postrzałowe. Do pochowania Mieczysława Pydyszewskiego w miejscu rozstrzelania zmuszono mieszkających w sąsiedztwie rolników.

6.

Nieco inną wersję śmierci Mieczysława Pydyszewskiego podała w swoich wspomnieniach Janina Dankowska z d. Sumińska ⁷:

Pydyszewskiego Mieczysława zastrzelili 15 sierpnia 1944 roku w dzień odpustu w Sierpcu. Mietek pracował przy maszynie do młócenia zboża u Niemca, który mieszkał we dworze w Woli Starej. Przed wojną mieszkał tam żyd, którego Niemcy z tego gospodarstwa wysiedlili i podobno zabili. Dwór był duży, okazały, był piękny. Ojciec w tym dworze za Niemców robił nowe okna, drzwi przerabiał i jakieś inne naprawy robił. Pydyszewski wraz z innymi robotnikami był przy maszynie przy młóceniu zboża a tu żandarmi przyjechali. Pytają o Pydyszewskiego. To Mietek wychodzi i mówi ja jestem Pydyszewski. Kazali mu iść do sadu i szukać brata, kiedy wszedł do tego sadu to z tyłu zaczęli do niego strzelać i go zabili. Przyprawdzili robotników od tej maszyny i każą w tym sadzie kopać dół. Dół kopał Stasiu Pietrzak, jak wykopał to zaczęła w tym dole gromadzić się woda. Każą mu ciało wrzucić do tej wody w dole i zakopać. Po tym jak nigdy nic pojechali sobie do Szczutowa. Mietek Pydyszewski zginął za swojego brata Zygmunta, który uciekł z przymusowych robót i zaczął się ukrywać. Ukrywał się początkowo na Karlewie, a po zamordowaniu brata to gdzieś dalej.

7.

Notę biograficzną Mieczysława Pydyszewskiego powołującą się na noty biograficzne innych autorów, dokumenty IPN oraz wspomnienia, zawarto w pracy zbiorowej Dariusza Lazarowskiego, Anny Stręciwilk, Krzysztofa Stręciwilk i Elżbiety Żendarskiej „Biogramy osób pochodzących z terenu gminy Szczutowo, Gójsk i części gminy Rogowo zamordowanych przez hitlerowców w latach 1939-1945” ⁸.

⁷ Strona internetowa Szczutowo – ocalić od zapomnienia www.szczutowo.net.pl . Artykuł 183. Moje wojenne dzieciństwo. Wspomnienia Janiny Dankowskiej z d. Sumińskiej, bezpośredni link do artykułu: <https://szczutowo.net/archiwa/2250>

⁸ Polacy, Żydzi, Niemcy Ziemi Sierpeckiej w okresie międzywojennym i w czasie II wojny światowej, Praca zbiorowa: Dariusz Lazarowski, Anna Stręciwilk, Krzysztof Stręciwilk, Elżbieta Żendarska, Wydawca: Społeczny Komitet Renowacji Miejsca Pamięci Narodowej w Sierpcu, ul. Wojska Polskiego 28a, Sierpc 2022 rok, s. 396-397.

8.

Po wojnie ciało zamordowanego Mieczysława Pydyszewskiego ekshumowano i pochowano w zbiorowej mogile na cmentarzu w Szczutowie ⁹.

Cmentarz Rzymsko-Katolicki w Szczutowie
Mogiła zbiorowa rozstrzelanych przez hitlerowców: Stefania Frydrychowicz, Władysława Małachowskiego, Stanisława Meller i Mieczysława Pydyszewskiego.
Foto: Dariusz Lazarowski, maj 2018 rok

⁹ Lokalizacja grobu: Cmentarz Rzymsko-Katolicki w Szczutowie: Sektor C rząd 10 grób nr 2. <http://szczutowo.polski-cmentarz.pl/grobonet/start.php>